

JUSTITISMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 11. november 2010
Kontor: Færdsels- og våben-
kontoret
Sagsnr.: 2010-150-2001
Dok.: HAA40847

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 203 (Alm. del), som Folke-
tingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 1. november 2010.
Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pia Olsen Dyhr (SF).

Lars Barfoed

/

Freja Sine Thorsboe

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 203 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”I forlængelse af DTU-Transports rapport om demenstest af bilister over 70 år, vil ministeren så foretage sig nogle ændringer af de nuværende regler, herunder evt. afskaffe eller ændre testen?”

Svar:

DTU Transport har i januar 2010 offentliggjort rapporten ”Helbredsmæssig kontrol ved ældre bilisters kørekortfornyelse – Evaluering af de sikkerhedsmæssige effekter af demenstesten”, hvor der stilles spørgsmålstegn ved hensigtsmæssigheden af den kognitive test, som blev indført med virkning fra den 1. maj 2006.

Inden jeg forholder mig til rapporten fra DTU Transport, finder jeg det hensigtsmæssigt at oplyse lidt om de gældende regler og baggrunden for indførelsen af den kognitive test.

Det fremgår af færdselslovens § 56, stk. 2, nr. 2, at kørekort kan udstedes til en person, der er i besiddelse af tilstrækkelig syns- og høreevne samt i øvrigt af den fornødne åndelige og legemlige førlighed. Det fremgår endvidere af færdselslovens § 59, at kørekortet gælder, indtil den pågældende er fyldt 70 år. Dog kan der for kørekort til visse køretøjer fastsættes en kortere gyldighedstid. Det fremgår desuden af § 59, at kørekort efter udløbet af gyldighedstiden kan fornys, såfremt den pågældende stadig opfylder betingelserne for at få udstedt kørekort.

Ansøgning om fornyelse af kørekort skal ifølge kørekortbekendtgørelsens § 69, stk. 2, bl.a. vedlægges en lægeattest. Attesten skal udstedes af ansøgerens sædvanlige læge eller anden speciallæge, jf. kørekortbekendtgørelsens § 21, stk. 3.

På grundlag af oplysningerne i lægeattesten afgøres det, om ansøgeren opfylder de helbredsmæssige betingelser for erhvervelse af kørekort, jf. kørekortbekendtgørelsen § 22, stk. 1. Politiet kan ifølge § 22, stk. 3, endvidere kræve, at ansøgeren aflægger en vejledende helbredsmæssig køretest, jf. § 54, til bedømmelse af, om kørekort kan udstedes eller eventuelt skal udstedes på særlige vilkår.

Med virkning fra 1. maj 2006 blev kørekortbekendtgørelsens bilag 2, punkt G, om psykiske sygdomme eller svækkelser ændret, således at det

blev obligatorisk for lægen at undersøge ansøgerens kognitive funktioner i forbindelse med kørekortfornyelse ved det fyldte 70. år og derover. Hvis lægens undersøgelser viser tegn på kognitiv svækkelse, bør ansøgeren henvises til en vejledende helbredsmæssig køretest.

Samtidig blev der fastsat retningslinjer for afviklingen af den vejledende helbredsmæssige køretest for personer med mulig svækkelse af de kognitive funktioner, herunder om de forhold som politiet særlig skal være opmærksom på med henblik på at kunne vurdere ansøgerens hukommelse, orientering, rum- og retningssans og koncentration. Disse retningslinjer er fastsat i kørekortcirkulærets bilag 3.

Baggrunden for de nævnte ændringer var bl.a. anbefalingerne i en rapport fra Arbejdsgruppen vedrørende revision af den obligatoriske lægeundersøgelse for indehavere af kørekort ved det fyldte 70. år fra december 2000.

I arbejdsgruppen deltog repræsentanter for Trafikministeriet, Færdselsstyrelsen, Danmarks TransportForskning, Sundhedsstyrelsen, Praktiserende Lægers Organisation og Foreningen af Politimestre i Danmark/Politidirektøren i København.

Arbejdsgruppen konkluderede bl.a., at lægeundersøgelsen i forbindelse med ansøgning om fornyelse af kørekort ved det 70. år og fremefter burde udvides og indeholde en obligatorisk vurdering af ansøgerens kognitive funktioner.

Der er i rapporten på side 24 i den forbindelse bl.a. anført følgende:

”Der var i arbejdsgruppen enighed om, at for at finde de personer, der kan udgøre en risiko i trafikken, bør alle, der ansøger om udstedelse/fornyelse af kørekort ved 70 år og fremefter, gennemgå en lægeundersøgelse af de kognitive funktioner. Arbejdsgruppen har ikke haft statistisk materiale, der har kunnet belyse, hvor mange personer, der i dag får fornyet kørekortet, selv om de potentielt udgør en risiko i trafikken. Det er imidlertid arbejdsgruppens opfattelse, at da der i den nuværende lægeundersøgelse kun indgår yderst sporadiske undersøgelser af de kognitive funktioner, vil det, på trods af at problemets omfang reelt er ukendt, af hensyn til trafik-sikkerheden være formålstjenligt og nødvendigt at udvide den nuværende lægeundersøgelse for *alle* ansøgere, idet det må antages, at der med den nuværende lægeundersøgelse vil være en række personer, som får udstedt/fornyset kørekortet, selv om de udgør en potentiel risiko i trafikken.”

På side 32 i rapporten er endvidere anført følgende:

”Arbejdsgruppen har endvidere konkluderet, at helbredsundersøgelsen i forbindelse med udstedelse/fornyelse af kørekort ved 70 år og fremefter for alle ansøgere generelt bør udvides med en undersøgelse, der omfatter de kognitive funktioner. Der vil herved blive registreret en ”udgangsværdi” for den pågældendes kognitive funktioner, som kan danne grundlag for vurdering heraf ved de efterfølgende undersøgelser. Dialogen med den pågældende om aldersbetingede svækkelser kan begynde ved første undersøgelse som 70-årig, hvor der typisk ikke vil være problemer, og den kan tages op ved de efterfølgende lægeundersøgelser. Herved vil den pågældende kunne indstille sig på, at der kan komme et tidspunkt, hvor tiden er inde til at holde op med at føre motorkøretøj.”

Sundhedsstyrelsen nedsatte herefter i sommeren 2001 en arbejdsgruppe, som fik til opgave at udvikle en test, der relaterer sig til trafikrelevante forhold med særlig vægt på kognitive funktioner.

Sundhedsstyrelsens arbejdsgruppe afgav rapport i januar 2003, hvoraf det bl.a. fremgår, at neuropsykologisk forskning har dokumenteret, at specielt opmærksomhedsfunktionerne er afgørende for intakt kørefærdighed, og det foreslås, at en undersøgelse af de kognitive funktioner skal bestå i, at ansøgeren udspørges om hukommelse og orienteringsevne og udfylder forsiden på helbredsattesten uden hjælp (orientering i tid og egne data). Herudover skal ansøgeren testes ved en ordgenkaldelsesprøve (der indlæres tre ord som efter afledning skal genkaldes) og en urskiveprøve.

Anbefalingerne i rapporten blev som nævnt ovenfor gennemført ved en ændring af kørekortbekendtgørelsen med virkning fra den 1. maj 2006.

Som nævnt indledningsvist har DTU Transport i en rapport fra januar 2010 stillet spørgsmålstejn ved hensigtsmæssigheden af den kognitive test.

Det fremgår af rapporten, at DTU Transport for at undersøge den sikkerhedsmæssige effekt af den kognitive test har foretaget en sammenligning af risikoen for at blive impliceret i en trafikulykke med dødelig udgang før og efter den nye ordning for to aldersgrupper, nemlig for personer, der er fyldt 70 år, og for personer mellem 18 og 69 år.

Af rapportens side 2 fremgår bl.a. følgende:

”De to hovedresultater viste for det første, at der ikke var sket nogen ændring i sikkerheden for bilister mellem de to perioder. Dette tyder på, at indførelsen af den nye ordning ikke har haft nogen sikkerhedsmæssig effekt (hverken positiv eller negativ) på antallet af bilistuheld. For det andet, at der blandt ældre, bløde trafikanter (fodgængere, cyklister og knallertførere) var sket en signifikant stigning i antallet af dødsfald. Denne udvikling kunne ikke ses blandt de yngre, bløde trafikanter, hvilket giver anledning til at tro, at den nye ordning har fået flere ældre til at skifte fra at færdes i bil til at færdes som bløde trafikanter.”

Hvis jeg forstår rapportens konklusion ret, så finder DTU Transport det problematisk, hvis indførelsen af den nye kognitive test har fået flere ældre til at skifte fra at færdes i bil til at færdes som bløde trafikanter, idet der er sket en stigning i antallet af trafikulykker med dødelig udgang blandt ældre, bløde trafikanter (fodgængere, cyklister og knallertførere).

Jeg er naturligvis enig med DTU Transport i, at en stigning i antallet af dødsfald blandt de ældre, bløde trafikanter er bekymrende. Efter min opfattelse giver dette forhold dog ikke i sig selv tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at den kognitive test bør afskaffes eller ændres.

Formålet med indførelsen af den kognitive test var som bekendt netop at få ”opfanget” de personer, som på grund af kognitive svækkelser udgør en potentiel risiko som bilister i trafikken. Testen er således med til at sikre, at kørekort kun fornyes til personer, som fortsat er friske nok til at køre bil, og at de personer, som ikke kan eller vil indse, at de på grund af kognitive svækkelser er til fare for sig selv eller andre i trafikken, holder op med at køre.

At det også kan være farligt for sådanne personer at færdes som bløde trafikanter kan efter min opfattelse ikke i sig selv begrunde, at man ”slækker” på kravene til helbreds kontrol i forbindelse med kørekortfornyelse. Hvis man afskaffede den kognitive test, ville man muligvis reducere antallet af ældre, bløde trafikanter, men omvendt ville man samtidig genindføre den potentielle risiko, der er forbundet med at lade personer med kognitive svækkelser fortsætte med at køre bil. Da det ikke på forhånd er muligt at udpege, hvem blandt de personer, der er fyldt 70 år, som er blevet for svækkede, og hvem der fortsat er friske nok til at få kørekortet fornyet, finder jeg ikke på det foreliggende grundlag anledning til at ændre den gældende ordning, hvorefter der stilles krav om kørekort-

fornyelse og lægeundersøgelse omfattende en kognitiv test af alle kørekortindehavere, der er fyldt 70 år.